

XUẤT KHẨU DA GIÀY NĂM 2020 PHỤC HỒI VÀO NHỮNG THÁNG CUỐI NĂM

► **CON SỐ SỰ KIỆN**

Thu Hường

Nhiều tín hiệu tốt từ thị trường

Từ đầu năm 2020, dịch bệnh Covid-19 bùng phát ở Trung Quốc và dần lan rộng trên toàn cầu đã gây tác động tiêu cực đến nhiều ngành sản xuất, xuất khẩu của Việt Nam, trong đó có ngành da giày. Thực tế cho thấy, từ đầu năm đến nửa đầu quý III là khoảng thời gian vô cùng khó khăn đối với ngành da giày khi các doanh nghiệp sản xuất gặp khó khăn kép từ cả hai phía: Thiếu hụt nguồn nguyên liệu nhập khẩu và xuất khẩu bị gián đoạn tại các thị trường xuất khẩu chính là Mỹ và châu Âu. Điều này đã khiến kim ngạch xuất khẩu những tháng đầu năm liên tục giảm sâu so với cùng kỳ, đồng thời mức tiêu thụ tại thị trường trong nước cũng xảy ra nhiều biến động.

Theo Hiệp hội Da giày - Túi xách Việt Nam (Lefaso), dịch bệnh

Do ảnh hưởng của đại dịch Covid-19, từ đầu năm đến nay, xuất khẩu da giày đã chứng kiến sự suy giảm mạnh mẽ. Tuy nhiên, những tín hiệu tích cực từ thị trường nhập khẩu và "đòn bẩy" EVFTA... trong những tháng cuối năm sẽ giúp các doanh nghiệp da giày đẩy mạnh xuất khẩu, tăng trưởng kim ngạch, bù lại sự giảm tốc từ đầu năm đến nay.

đã khiến nhiều doanh nghiệp da giày rơi vào tình thế khó khăn nhất trong nhiều năm, do hầu hết đơn hàng xuất khẩu bị đối tác hủy hoặc hoãn giao hàng. Những thị trường tiêu thụ giày dép hàng đầu của Việt Nam như Mỹ, EU, Trung Quốc, Nhật Bản... đều giảm nhập khẩu, thậm chí, có thị trường giảm đến 80 - 90%. Tình trạng không có đơn hàng đã khiến một số doanh nghiệp nhỏ chuyên gia công buộc phải tạm ngừng sản xuất và cắt giảm lao động, trong khi đó số khác phải giảm công suất hoặc cắt giảm giờ làm. Không những vậy, ngay tại "sân nhà", đại dịch cũng ảnh hưởng đến sức tiêu thụ của thị trường nội địa, quý II và nửa đầu quý III có sự sụt giảm rất mạnh. Có những thị trường, những nhãn hàng giảm tới 60 - 70%. Hầu hết các doanh nghiệp đều chia sẻ

khó có thể hoàn thành chỉ tiêu kinh tế của doanh nghiệp trong năm 2020.

Mặc dù gặp nhiều khó khăn, nhưng các doanh nghiệp nói chung và doanh nghiệp da giày nói riêng vẫn nỗ lực cầm cự, duy trì sản xuất để giữ chân công nhân, chờ đợi cơ hội phát triển sau dịch bệnh. Chính vì vậy, trong bức tranh tiêu thụ ảm đạm thì vẫn có những tia hy vọng bứt phá vào thời điểm cuối năm đối với ngành da giày.

Trước hết, nhờ nỗ lực kiểm soát dịch bệnh, Việt Nam đã và đang từng bước ổn định hoạt động sản xuất kinh doanh trong nước và được nhiều đối tác chọn là nhà cung ứng. Sau khi suy giảm mạnh trong quý I và II, từ quý III/2020 tình hình đơn hàng của các doanh nghiệp trong ngành giày dép đang dần phục hồi. Một số doanh nghiệp trong ngành da giày đã có đơn hàng sản xuất đến hết năm và bắt đầu tuyển dụng lao động trở lại. Theo Lefaso, đến thời điểm này, nhiều hợp đồng mới đã được doanh nghiệp da giày thương thảo. Một số doanh nghiệp có quy mô lớn như: Công ty CP Tập đoàn Gia Định, Công ty TNHH Sản xuất thương mại và giày da An Thịnh... đã tiến hành thương thảo với một số đối tác về các đơn hàng, đặc biệt từ thị trường EU. Hiện nay, những doanh nghiệp này đang chuẩn bị cho các kế hoạch đẩy mạnh sản xuất trở lại. Đơn cử như Công ty TNHH sản xuất thương mại và giày da An Thịnh đã bắt đầu nhận được một số đơn hàng từ thị trường EU và có đơn hàng cho tới tháng 2/2021. Trong tháng 10, nhà máy hoạt động khoảng 70% công suất, song từ tháng 11 trở đi, khi lượng nguyên vật liệu về đủ, các nhà máy phải tăng ca để đảm bảo tiến độ đơn hàng.

Với tình hình đơn hàng và tiến độ sản xuất như hiện nay, ước tính doanh nghiệp có thể đạt được 80 - 90% mục tiêu kế hoạch đề ra của năm nay.

Tương tự, từ quý IV, tình hình đơn hàng của Công ty cổ phần tập đoàn Gia Định cũng có những dấu hiệu phục hồi tích cực. Đến thời điểm hiện tại, số lượng đơn hàng đã đạt được khoảng 50 - 60% so với năm 2019. Các đơn hàng vừa ký dù không nhiều nhưng đủ để doanh nghiệp duy trì sản xuất và đảm bảo việc làm cho người lao động từ nay đến cuối năm nay.

Bên cạnh đó, nhiều doanh nghiệp cũng cho biết, hiện nay mới chỉ là giai đoạn đầu của tiến trình phục hồi, số lượng đơn hàng chỉ mới đạt khoảng 60-70% so với cùng kỳ năm trước do các nhà nhập khẩu vẫn đang ở giai đoạn dự báo nhu cầu thị trường sau dịch. Mặc dù vậy, theo các chuyên gia kinh tế, đây vẫn là tín hiệu đáng mừng trong bối cảnh tình hình thị trường còn nhiều khó khăn như hiện nay.

Cùng với đó, Hiệp định Thương mại tự do Việt Nam - EU (EVFTA) có hiệu lực, giúp thuế nhập khẩu một số sản phẩm da giày Việt Nam vào EU được cắt giảm, đã tạo đòn bẩy quan trọng để thu hút các đơn hàng từ thị trường châu Âu, đồng thời tạo nên lợi thế nhất định cho Ngành. Hiện nay, EU đang là thị trường xuất khẩu hàng da giày lớn thứ 2 của Việt Nam, với khoảng 30% giá trị tổng kim ngạch xuất khẩu, trong đó, Đức, Pháp, Bỉ là các thị trường chính. Vì vậy, khi EVFTA đi vào thực thi, Việt Nam có nhiều cơ hội mở rộng xuất khẩu hơn, đồng thời tạo xung lực thu hút đầu tư vào các ngành công nghiệp phụ trợ.

Số liệu của Bộ Công Thương cho thấy, sau hơn 2 tháng thực thi

Hiệp định EVFTA, giày dép là mặt hàng nằm trong danh mục các mặt hàng xuất khẩu của Việt Nam có những chuyển biến tích cực về xuất khẩu. Sản lượng giày dép da tháng 10 ước đạt 31 triệu đôi, tăng 5,3% so với tháng trước và tăng 11,8% so với cùng kỳ. Tính chung 10 tháng năm 2020, sản lượng giày dép da ước đạt 249,1 triệu đôi, tăng 0,8% so với cùng kỳ. Kim ngạch xuất khẩu giấy, dép các loại 10 tháng ước đạt 13,38 tỷ USD, giảm 9,9% so với cùng kỳ. Trong thời gian tới, tình hình thị trường mặc dù chưa thể phục hồi hoàn toàn, song kim ngạch xuất khẩu giày dép, túi xách trong quý IV/2020 dự kiến sẽ đạt mức tăng trưởng trở lại, duy trì mức tăng trưởng 10%.

Việt Nam hiện có hơn 1.500 doanh nghiệp với khoảng 1 triệu lao động làm việc trong ngành thuộc da và 500 nghìn lao động trong ngành công nghiệp hỗ trợ. Hầu hết công nhân làm việc trong ngành da giày Việt Nam có kỹ năng làm việc tốt hơn so với công nhân các thị trường mới nổi như Campuchia, Bangladesh, Ethiopia, Myanmar... Một số doanh nghiệp chuyên gia công, xuất khẩu giày da cho biết, mặc dù giày da Việt Nam đã xuất khẩu đến nhiều thị trường lớn như EU, Mỹ nhưng những năm gần đây đang chịu sự cạnh tranh ngày càng mạnh của một số quốc gia châu Á khác, đặc biệt là cạnh tranh về giá tại thị trường EU. Do đó, khi EVFTA có hiệu lực với hầu hết dòng thuế được cắt giảm sẽ tạo ra lợi thế cạnh tranh rất lớn, giúp các doanh nghiệp Việt Nam gia tăng kim ngạch xuất khẩu vào EU.

Ngoài việc được giảm thuế suất về 0%, EVFTA được đánh giá có quy định khá mở cho các doanh nghiệp Việt Nam, khi cho phép

doanh nghiệp sử dụng nguyên liệu từ những nước thành viên EU và những nước mà EU có ký kết FTA (gồm Hàn Quốc, Nhật Bản); hay quy định về xuất xứ hàm lượng giá trị khu vực (Regional Value content - RVC), quy chế ưu đãi thuế quan phổ cập (GSP) từ EU. Đặc biệt, đến nay các doanh nghiệp ngành da giày Việt Nam đã đáp ứng trên 98% điều kiện xuất xứ khi thực hiện GSP, nên có thể đáp ứng tốt điều kiện của EVFTA... Chính vì vậy, các chuyên gia đánh giá, Hiệp định EVFTA chính là động lực lớn nhất cho tăng trưởng của ngành giày dép trong những tháng còn lại của năm 2020 và 2021.

Đẩy mạnh liên kết, chớp cơ hội, tạo đà bứt phá

Dự báo về tình hình thị trường trong thời gian tới, Bộ Công Thương cho rằng, mặc dù chưa thể phục hồi hoàn toàn, nhưng kim ngạch xuất khẩu giày dép, túi xách trong quý IV/2020 dự kiến sẽ đạt mức tăng trưởng trở lại, bởi đây là thời điểm của nhiều lễ hội gắn với tiêu dùng tại các nước châu Âu và châu Mỹ.

Bên cạnh đó, khảo sát mới đây của Lefaso với các nhãn hàng thời trang trên thế giới cho thấy, 60% các ông lớn trong ngành da giày thế giới đều coi Việt Nam là một trong những quốc gia cung ứng quan trọng. Theo đó, hơn 423% doanh nghiệp nước ngoài khẳng định chắc chắn sẽ tăng mua hàng từ Việt Nam.

Có thể thấy, xu hướng dịch chuyển sản xuất nguyên phụ liệu ngành da giày về Việt Nam để tận dụng tối đa quy tắc xuất xứ trong các hiệp định thương mại tự do, nhất là CPTPP và EVFTA rất rõ ràng. Hiện nay, với hơn 1.700 doanh nghiệp, năng lực cung của Việt Nam được đánh giá là lớn, lên đến hơn 1,1 tỷ đôi giày

và gần 400 triệu ba lô, túi xách mỗi năm. Vì vậy, các chuyên gia đánh giá Việt Nam đang và sẽ là điểm đến để nhiều nhãn hàng dịch chuyển một phần sản xuất.

Thêm vào đó, với những nỗ lực để nâng cao tỷ lệ nội địa hóa trong suốt thời gian qua, sản phẩm da giày Việt Nam cũng đã hàm chứa tỷ lệ nội địa cao đến gần 50%. Tất cả nền tảng đó sẽ giúp sản xuất da giày bứt phá mạnh mẽ trong thời gian tới.

Tuy nhiên, để có thể tận dụng cơ hội từ Hiệp định EVFTA nhằm gia tăng xuất khẩu cũng không hề dễ dàng. Theo Lefaso, trong tổng giá trị xuất khẩu hiện nay, ngành da giày chỉ hưởng 35-40% giá trị, trong đó 25-30% dùng để trả chi phí nhân công, 5% là chi phí giao nhận ngoại thương. Vì vậy, phần giá trị thực tế mà doanh nghiệp trong ngành nhận được là rất ít.

Bên cạnh đó, để tiếp cận và hưởng ưu đãi thuế từ EVFTA thì doanh nghiệp Việt phải đảm bảo các tiêu chí về phát triển bền vững liên quan đến môi trường, lao động... Song chi phí để thực hiện vấn đề này rất lớn. Thực tế cho thấy, toàn ngành da giày, túi xách Việt Nam với hơn 1.700 doanh nghiệp thì có tới 85% doanh nghiệp hạn chế về vốn, kỹ thuật và công nghệ, không chủ động được nguồn nguyên phụ liệu. Do đó, các doanh nghiệp da giày cần xây dựng thành công chuỗi sản xuất và cung ứng nguyên phụ liệu đồng bộ, nhằm tận dụng được "cơ hội vàng" để phát triển.

Một số doanh nghiệp da giày bày tỏ, thời gian tới, các doanh nghiệp trong ngành cần đẩy mạnh liên kết với nhau, tạo thành chuỗi sản xuất để không phải phụ thuộc quá nhiều vào vật tư, nguyên liệu từ bên ngoài.

Trên thực tế, hiện nay trong chuỗi cung ứng toàn cầu của ngành da giày, túi xách, Trung Quốc đang chiếm 60%-70%; Ấn Độ, Việt Nam, Indonesia, Philippines, Myanmar, Bangladesh, Cambodia khoảng 30%-35%; còn lại các nước châu Phi, Nam Mỹ chiếm 5%. Theo đánh giá của các chuyên gia, hiện các doanh nghiệp trên toàn cầu trong lĩnh vực này đang định vị lại chuỗi cung ứng để bớt lệ thuộc vào Trung Quốc. Cụ thể, các doanh nghiệp dự tính phân công lại chuỗi cung ứng theo cách giảm chuỗi cung ứng của Trung Quốc xuống còn 45%-50% và sẽ dời 15%-20% chuỗi cung ứng về Việt Nam và các nước còn lại. Do đó, đây cũng sẽ là cơ hội để Việt Nam đón dòng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài cho ngành sản xuất nguyên phụ liệu da giày và sản xuất giày dép, túi xách. Đáng chú ý, trong cuộc chuyển dịch chuỗi cung ứng toàn cầu của ngành da giày, túi xách, Việt Nam là quốc gia được nhiều tập đoàn quan tâm nhất vì hệ thống chính trị ổn định, môi trường đầu tư được cải thiện. Bên cạnh đó, các doanh nghiệp Việt Nam đã sản xuất được những sản phẩm da giày, túi xách đạt chất lượng tầm trung và cao cấp trên thế giới. Chính vì vậy, để nắm bắt được cơ hội phát triển chuỗi cung ứng, tăng trưởng đơn hàng, thu hút đầu tư, giảm phụ thuộc vào nguồn cung nguyên phụ liệu từ Trung Quốc, các doanh nghiệp Việt cần phải có kế hoạch phục hồi và xác lập chiến lược kinh doanh phù hợp, chủ động phản ứng nhanh với mọi tình huống và tập trung nâng cao năng lực, trình độ kỹ thuật nhằm gia tăng lợi thế cạnh tranh, nắm bắt làn sóng chuyển dịch, tạo đà bứt phá vào chuỗi cung ứng toàn cầu./